8,2 km - 2 uur 44
Kampina

Natuurmonumenten

Wandelroute Cultuurhistorisch Banisveld bij Boxtel

Maak een fraaie wandeling door een minder druk bezocht stukje Kampina, waar natuur en cultuurhistorie met elkaar versmolten zijn.

De route wordt aangegeven met rode pijltjes.

Deze route is niet geschikt voor rolstoel, kinderwagen of scootmobiel. Dan is de Van Tienhovenroute een mooi alternatief! Voor mensen met een scootmobiel is er een alternatieve route naar Banisveld >>

Waar kun je starten

Parkeerplaats Brinksdijk

Locatie

Kromvennen
Zandbergsvennen
Zandbergsvennen
Brandven
Brandven
Kampina
Kampina
Koevoortseweg
Logt
start
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
© Tracestrack Maps

1. Rijke cultuurhistorie

Jarenlang werd Banisveld intensief als landbouwgrond en lokale vuilnisbelt gebruikt, waardoor de grond verzadigd was met meststoffen, de grond was zeer voedselrijk. Die bemeste grond heeft Natuurmonumenten afgegraven en binnen enkele jaren was het resultaat al duidelijk. Tal van bijzondere planten schoten uit de onderliggende zaadbodem omhoog, zoals teer guichelheil, diverse zonnedauw en moeraswolfsklauw. De natuur krijgt weer volop lucht! In de bermen langs deze weg, op de hoger gelegen dijken, kwam ook ineens het plantje hengel weer terug. Je herkent het aan zijn gele bloemetjes en gebogen stengel, waar hij zijn naam aan dankt.

2. Runderen op de Kampina

Op de vlakte aan je rechterzijde kun je het Groene Woud Rund zien grazen. De dieren zijn van het Aberdeen Angus-ras, dat oorspronkelijk uit Schotland komt. Bijzonder aan dit ras, is dat ze hoornloos zijn! De dieren zijn één van de soorten grote grazers die het gebied openhouden. Verder op deze wandelroute kun je ook nog Blonde d'Aquitaine en Brandrode runderen tegenkomen. De Groene Woud runderen hebben hier een heerlijke tijd en helpen bij het natuurbeheer.

3. Kronkelende beerze

Je wandelt nu langs een deel van de Beerze dat nog steeds zijn oorspronkelijke loop volgt. En dat is best bijzonder in een land waar bijna alle beken zijn rechtgetrokken om water sneller af te voeren.

Dat de Beerze hier nog kronkelend zijn weg door de Kampina volgt, hebben we te danken aan natuurbeschermer Van Tienhoven. Hij heeft in 1930 met veel succes gelobbyd voor het behoud van de meanderende beek op de Kampina. Andere delen van de Beerze ontkwamen niet aan de kanalisering, want daarmee wilden de waterschappen water sneller afvoeren ten behoeve van drogere landbouwgronden. Dit ging ten koste van veel bijzondere beekbegeleidende natuur, die wel afhankelijk is van een natuurlijke beekloop met meanders.

Nu we door de klimaatverandering steeds vaker te maken krijgen met meer extreme weersomstandigheden, zoals hevige regenbuien en periodes van droogte, wil men juist het water weer langer vasthouden. Dat is goed voor de natuur en veiliger voor mensen die stroomafwaarts langs de beek wonen.

Het woord Beerze is afgeleid van de naam beerput. Dit heeft puur te maken met de oranjebruine kleur die het ijzerhoudende water op sommige plekken heeft.

Grote weerschijnvlinder

Rond deze plek kun je zomaar een zeldzame en één van de mooiste vlinders van dit gebied tegenkomen: de grote weerschijnvlinder.

Omwandeltip: Winkelsven

Deze wandelroute komt niet langs de vennen op de Kampina. Wil je het uitzicht over zo'n ven niet missen? Ga dan rechtdoor, volg het gele pijltje. Je komt na enkele honderden meters uit bij het Winkelsven. Geniet hier van het prachtige uitzicht en keer daarna weer terug naar de route.

4. Enclave Balsvoort

Op deze plek stonden ooit vijf boerderijen. Samen vormden zij de landbouwenclave Balsvoort. Hoe idyllisch het er nu uitziet met de muurtjes, het uitzicht en de fruitbomen, vroeger moesten de boeren hier hard werken. Ze waren zelfvoorzienend, want een supermarkt was er niet.

Natuurmonumenten heeft de contouren van één van de boerderijen weer zichtbaar gemaakt met lage muurtjes. In het metselwerk zitten op verschillende plekken kleinere en grotere gaten, bedoeld als leef- of schuilplek voor solitaire bijen en kleine zoogdieren als de bunzing, hermelijn en muizen. Zo smelten natuur en cultuur hier samen op Balsvoort.

5. Bolakkers

Ga aan de rand van de akkers in deze omgeving eens door je knieën. Je kunt dan goed zien dat een aantal akkers bol lopen. Boeren ploegden het veld vroeger in een spiraal met de voor naar binnen toe, zo ontstond een bolle akker. De afwatering van regenwater ging hier beter. En omdat de akkers vaak in bosdelen lagen, kreeg het graan aan de randen in de lente minder licht, door de laagstaande zon. Het graan in het midden, bovenop de bolling, profiteerde wel optimaal van het zonlicht. En zo was de kwaliteit van het graan uit het midden een stuk beter dan aan de randen.

6. Beuk van Van Tienhoven

Het bos en de akkers liggen alweer enkele honderden meters achter je. Je wandelt nu over de heide van de Kampina. Ben je al verwelkomd door het gezang van de roodborsttapuit? Deze mooie vogel zit vaak in de hoogste toppen van de boompjes die her en der op de heide staan.

Let trouwens wel op, je deelt hier het pad met fietsers! Voor de veiligheid zou je over het zandpad kunnen lopen. Als je vanaf het pad naar links kijkt, zie je in de verte een markante, grote beuk staan, midden op de heide. Deze is door Pieter van Tienhoven geplant. De mede-oprichter van Natuurmonumenten wilde tijdens zijn lange wandelingen over de heide ook graag kunnen genieten van een schaduwrijke plek. Wil je de boom van dichtbij bekijken en genieten van het landschap zoals Van Tienhoven dat honderd jaar geleden deed? Ga dan verder op de route tot aan de bosrand en sla het eerste pad linksaf. Ga na enkele honderden meters weer linksaf op het zandpad. Zo kom je bij de beuk, waar ook een paar bankjes staan. Daarna kun je terugkeren naar de wandelroute.

7. Rododendrons

Dit deel van de Kampina kwam rond 1850 in handen van Candidus ten Brink. Het waren toen nog naamloze, woeste gronden. Ten Brink ontgon de heide en plantte grote delen aan met productiebos. Om de afvoer van hout makkelijker te maken legde hij rechte, elkaar kruisende brede paden aan. Hij vernoemde de paden naar de heiligen Melanie, Anna, Niana en Maria. Ook liet hij een hoeve bouwen die de naam 'Kampina' kreeg. De familie verkocht het landgoed in 1904 aan de vader van Pieter van Tienhoven. Twintig jaar later kwam het landgoed in handen van Natuurmonumenten, waar Pieter van Tienhoven als mede-oprichter ook al jarenlang (en tot 1952) bestuurslid was. We hebben het aan deze natuurbeschermer te danken dat een groot deel van de Kampina de ontginningsdans is ontsprongen en je er

nog steeds kunt genieten van heide.

Bloemrijke struiken

Op landgoederen zie je vaak rododendrons staan. Zo ook hier rond huize Kampina. Je ziet hier echter her en der ineens een struik in het bos. Het lijkt erop dat de struik zich niet alleen heeft weten te handhaven, maar zich ook op eigen kracht heeft verspreid. Of je liefhebber van de struik bent of juist niet, over smaak valt niet te twisten. Maar de rododendron is onlosmakelijk met de historie van dit deel van de Kampina verbonden en daarom laat Natuurmonumenten de struiken staan.

8. Huize Kampina

De oorspronkelijke 'hoeve Kampina' werd in de Tweede Wereldoorlog door Duitse soldaten met granaten verwoest. Het was een wraakactie gericht op de toenmalige bewoner, boswachter van Ham, die de geallieerden had geholpen. Na de Tweede Wereldoorlog werd de hoeve herbouwd in dezelfde stijl, maar wel met een extra woonlaag en werd het 'huize Kampina'.

9. IJsvogel

De route volgt nu de kronkelende loop van de beek de Beerze. Het stromende water en de vele overhangende takken zijn een ideale visplek voor de ijsvogel. Je moet wat geluk hebben om deze schuwe vogel te zien, maar wie weet zie je ineens een blauwe schicht voorbij vliegen.

IJzertijd

Let tijdens je wandeling langs de Beerze eens goed op de grond, ook wanneer je dichter bij de Beerze kunt komen. Je kunt op een aantal plekken aan de oranjebruine kleur duidelijk zien dat het zeer ijzerhoudende grond is. In de ijzertijd, honderden jaren voor Christus, hebben hier kleine ijzerovens gestaan. Maar door de vele overstromingen van de beek is hier niets van overgebleven.

10. Weidebeekjuffer en andere beekbewoners

Aan de oevers van de Beerze kun je bijzondere planten zien groeien en bloeien, zoals waterviolier en het geneeskrachtige valeriaan. Dit laatste kruid stond bij de Romeinen en Grieken bekend om zijn krampopheffende werking. De roze-wit bloeiende plant werd in de Middeleeuwen ook culinair gebruikt en zelfs als parfum! De rustgevende werking, waar het kruid nu nog bekend om staat, werd pas in de 18de eeuw ontdekt.

Weidebeekjuffer

Eén van de meest in het oog springende insecten die je bij de beek kunt zien, is de weidebeekjuffer. Het mannetje is prachtig blauw en vooral herkenbaar door zijn halfzwarte vleugels. Juffers zijn een libellensoort, die zich vooral van de 'echte' libel onderscheiden doordat ze in rust hun vleugels meestal dichtklappen, waar libellen ze meestal spreiden.

11. Prachtig uitzicht

Je ben nu aangekomen bij een voormalige vuilnisbelt van Boxtel. Hij is al tientallen jaren geleden goed afgedekt en doet nu dienst als uitkijkheuvel met toren. Vanaf de toren kun je genieten van het landschap, de grazende runderen en talrijke vogels. Speur de lucht maar eens af naar roofvogels als de buizerd, torenvalk of boomvalk (foto). Zelfs de wielewaal wordt hier gespot, alhoewel je de knalgele vogel eerder zult horen dan zien.

Toegankelijkheid

De uitkijkheuvel is toegankelijk gemaakt voor scootmobiels, die hier via de weg Banisveld kunnen komen. De toren is voorzien van een 'luie trap' en daardoor makkelijk te beklimmen.

Natuurmonumenten app

Download nu de nieuwe Natuurmonumenten app. Met deze app navigeer je makkelijk op al onze routes. Ben je lid? Koppel je lidmaatschap in de app en je hebt je ledenpas altijd bij de hand

Meer info

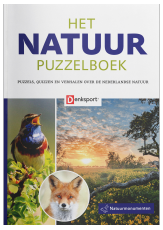

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek